

ERDÉLYI GAZDA

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a gazdaközönseget, hogy az „Erdélyi Gazdasági Egylet”

Állandó Gazdasági Gépkiallítását

(Mintaraktár.)

a folyó év őszétől a belvárosba, az Erdélyi Gazdasági Egylet helyiségeivel egy épületbe, Petőfi-utca 7. szám alá helyeztük át.

Intézményünk célja: az, hogy a gazdaközönseget, minden mezőgazdasági gép és anyag szükséglete beszerzésénél támogassa és hogy jutányos ár és méltányos feltételek mellett — megbízható és szolid árukat közvetítsen.

E cél elérésére most már a megfelelő eszközök is rendelkezésünkre állanak:

1. Mintakiallításunkon a legelső rangú hazai szolid gyárak készítményei láthatók.
2. A velünk összeköttetésben álló gyári cégek közönsegi részére a legmesszebb menő % engedményeket nyújtják.
3. Megrendelések közvetítésére külön irodánk és megfelelő szakszemélyzetünk van.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állandó Gazdasági Gépkiallítása. 576.

Lóheremagot vásárol a legmagasabb

napi árban

HALDEK

magnagykereskedése,

József főherceg ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója

Budapest, (926.)

Károly-körut 9. szám.

Matutsek József

férfi- női- és gyermek-cipész-üzlete Kolozsvárt, Fótéri Status-palota, Szentegyház-utca 3. sz.

Ajánlja dúsán berendezett

cipőraktárát.

951

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövettudományokat.

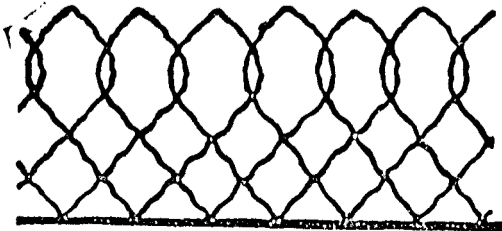
Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, úgy mint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-magtar és cleskamra ablakok rostelyzatát, athany rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és lóher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakercbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (339.)

Lóheremagot,
luczernamagot,
gabonaféléket.

mindenféle egyéb

gazdasági magot

legmagasabb áron értékesít és mintázott ajánlatot kér

WOLF SOMA

mag-, gabona- és termény-ügynökség
külföldi cégek képviselője

BUDAPEST

VII., Kerepesi-ut 10. sz.

912.

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

„^{az}UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi önállóságáért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közcélu akcióinál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg más lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak: 24 korona.

félévre „ 12 „

negyedévre „ 6 „

egy hónapra „ 2 „

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését mult évi december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának

Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az erdélyrészi kisbirtokos magyarság anyagi viszonyai. I.	597
Még egy adat a tuberkulózis gyakorlati értékéhez. <i>Monostori Károly.</i>	598
Igás kocsik kerekai. <i>K.</i>	598
Szarvasmarhák nyalási ösztöne. <i>Kredits Ödön.</i>	599
A szesz technikai fölhasználása Németországban. I. <i>Br. Malcoms Jeromos.</i>	600
Kisebb szakközlemények.	601
Irodalmi szemle <i>Jaskó Géza.</i>	602
Egyleti élet:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet. igazgató-vál. ülése.	602
Kormányintézkedések.	602
Vegyes közlemények	602
Erdélyi piac ár- és terméstudósítások.	604
Mírdetések.	

Az erdélyrészi kisbirtokos magyarság anyagi viszonyai.

(Az Erdélyi Gazdasági Egylet által beszerzett adatok.)

I.

A székelykérdés napirendre hozása felújította az Erdélyi Gazdasági Egyletben is azt a régen tervezett akciót, melynek célja volt: az egész erdélyrészi kisbirtokos (u. n.: paraszt-gazda) magyarság anyagi állapotát és azzal kapcsolatban erkölcsi viszonyait is — egy alapos utánjárás és megbízható adatok nyomán készülő hű képben — bemutatni.

Az elmúlt nyár elején bőven ismertettük azt a módot, melylyel az E. G. E. ezt a célt elérni akarta. Ugyanakkor ki is bocsátotta az egylet erre vonatkozó kérdőíveit. Az ivateket minden felekezeti lelkészeihez, a tanítókhoz, a birtokosokhoz, a gazdatisztekhez és végül a községi eleljáróságokhoz is — küldöttük. Abból indultunk ki ugyanis, hogy egy ilyen munkálatnál a néppel nem hivatalosan érintkező faktorok információja épp oly becses, alapos és szükséges, mint a hivatalos statisztika, sőt ennek adatain kívül amazoktól még egészen új, eddig talán figyelembe sem vett, de azért igen fontos adatokat is nyerhetünk.

Számításunk — tekintettel a közügyek, közkérdések iránt ma általában divó lanyha érdeklődésre — elég szépen bevált.

Egy nyár lefolyása alatt közel 700 kitöltött jelentő iv érkezett vissza címünkre. És valamennyi kérdésünkre alapos komolysággal adott feleletet kaptunk. Pedig minden iven 75 kérdőpont volt és 12 nagy oldalt kellett teleírnia annak, a ki e nagy munkában résztvenni akart.

Összeköttetéseink és utazásaink révén meglehetősen ismerve az erdélyi hazarész igen sok községét és azok lakóinak életviszonyait, anyagi és erkölcsi állapotait, voltunk abban a helyzetben, hogy a beérkezett jelentések javarészét az adatok helyessége szempontjából is meg tudtuk bíráltni. Ez is feljogosít bennünket arra, hogy forrásaink őszinteségében megbizunk.

És most előttünk fekszik 12 nagy kötetben az az anyaghalmoz, melyből szerívmódjával összeállítjuk hazarészünk legkisebb gazdaosztálya mai erejének, állapotá-

nak, viszonyainak — részletekre kidolgozott rajzát.

Munkánkban először vármegyék szerint fogunk haladni. Egy-egy vármegyét teljesen feldolgozva, azt úgy táblázatokban, mint leíró, összehasonlító és indokolt ismeretében fogjuk bemutatni. Egy megyének különböző vidékeit, azoknak más és más viszonyait az apró részletekig igyekezni fogunk kidomborítani. Az egyes vármegyék adatait majd aztán egymással fogjuk szembeállítani s így az egész Erdély népének vagyoni és egyéb állapota, helyzete, vidékenként is összehasonlítva, fog előttünk állani.

Kezdjük az országrész közepén:

Kolozs vármegye.

A megyét 5149,25 □ km. területen, 237 községben, ma körülbelül egy negyedmillió nép lakja. Ennek hozzávetőleg 40%-a magyar, amiből ismét körülbelül 75%-ot tesz ki az a népesség, amelylyel mi itt foglalkozni fogunk.

E vármegyének 60 községét öleli fel ismertetésünk. Körülbelül nincs is több olyan, amelyben a magyarság számottevő arányban élne.

Az első táblázatba a következő adatokat szedtük össze:

1. Mennyit ér hozzávetőleg egy közepes anyagi helyzetben levő, magyar kisgazdának (parasztgazdának) összes ingó és ingatlan vagyona?

2. Átlag és hozzávetőleg hány kat. hold külső ingatlan esik egy középsorsú kisbirtokos gazdára?

3. Miből áll az ingatlan (hozzávetőleg mennyi abból a szántó, rét, hegyi kaszáló, legelő, erdő, szőlő)?

5. Mik a községbeli kisgazdák legfőbb mezőgazdasági termelési ágai?

Dezmér, Hosszu-Macszás és Solyomkő majdnem kizárólag románok által lakott községek s e táblázatba csupán összehasonlítás kedvéért vétettek fel.

Amint látjuk — a táblázat szerint — Kolozsvármegye középsorsú parasztgazdáinak átlagos vagyoni ereje kerekében 3850 koronára tehető. (A nagysármási telepések 10000 koronás értékelése, természetesen csak akkor leendő majd reális, amikor telepeiket teljesen ki fogják fizetni az államnak.)

Lóher- és luczerna-

•• magvakért a ••

legmagasabb árakat

fizeti

MAUTNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrásy-út 23. szám.

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Terményértékesítésnél ne mulassza el egyetlen gazda sem a

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE“

532. II.

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

ajánlatát bekérni. — 1 kgrnyi minta beküldése esetén, az elérhető ár felől postafordultával tájékozás szerezhető, kívánatra sürgöny útján is. —

Egy közepes kisgazda e vármegyében átlag 12 kat. holdon gazdálkodik.

A terményeket tekintve, legelső helyen áll: a tengeri. Utána jön az őszi búza, azután a tavaszi kalászosok. Burgonya, répa, kender, lóhermag és egyéb, újabb termelési ágak csak szorványosan kultiváltak.

A „Deutsche-Schlachtvieh-Verkehr“ szerint a dániai holdingi veszteglő állomáson valamennyi marhát tuberkulinnal beoltanak s csak azután bocsátanak be Németországba, ha nem reagálnak.

Ebben a veszteglőben 1900-ban összesen 42566 marhát tuberkulinoztak specialista szakértők. 936 állat, tehát 2.2%, melyet vissza

kóros marha közül átlag valami 126 darab felfedezett s visszatartatott a tuberkulinozás segélyével, 874 drb, azonban felfedezetlenül, betegen kelt át a határon!

S mindez konstatáltak éppen Dániára nézve, ahol a Bang féle ismertetett kezelés a legkiterjedtebben alkalmaztatott, már jóval ezen faktum kibukkanása előtt!

A tuberkulinozásnak különben nemcsak mindezek miatt ütött végőrája, hanem amiatt is, mert — mint azt éppen most egy Behring-imádó állatorvos Schmidt közleményéből olvasom — sikerült Behringnek, az aminosis difteria szérum feltalálójának, ugyancsak felfedeznie valami ojtóanyagot, amely — mint az ismertető mondja — a marha viszerébe fecskendezve, annak a tuberkulózishoz való fogékonyságát megszünteti.

Ezen a felfedezésen t. i. ép úgy rágódni fognak egy ideig az emberek, mint rágódtak a tuberkulinnal, s ezen közben elteledik ez utóbbit, úgy, amint, ha jön egy újabb felfedező, (aminthogy jön is, mert gomba számról az Németországban,) elfeledik Behring e „legeslegújabb“ találmányát is annál inkább, mert az is, mint egyéb hasonló társai, a várakozásnak, a hozzáfűzött remékedéseknek, nem fog megfelelni.

En részemről nem hiszek benne, hiába mondja az ismertető állatorvos (vagy azért nem hiszek benne, mert kikotytyantja,) hogy abban a világra szóló Behring-féle laboratóriumban több mint kétszáz ezer (200000) liter mindenféle állattól készített tuberkulin leveskultúrát kotyvasztottak már fel, ezen eddig még sohase látott-hallott felfedezésig.

Hát a jóslás nehéz mesterség, hálátlan is; az idő majd erre nézve is dönten fog, mint döntött a tuberkulinra, malleinre, stb.

Monostori Károly.

Község neve:	Egy magyar közepes kisgazda (parasztagazda) összes ingó és ingatlan vagyonának átlagos értéke koronákban	Ebből kataszteri hold						Főbb termelési ágak: (a termelés arányának sorrendjében.)
		Az ingatlan birtok átlaga kat. holdakban	szántó	rét	hegyi kaszáló	legelő	erdő	
Gyalu	3500	10	6	2	2	—	—	rozs és tengeri.
Jegenye	2000	7	4	1	1	—	—	búza, rozs, tengeri, zab, alakor.
Magyar-Fenes	5000	8	6	1	1	—	—	búza, rozs, tengeri, zab, árpa, burgonya.
Szász-Fenes	10000	33	9	4	—	4	—	kalászos gabonák, takarmány, tejtermelés.
Komlód-Oroszfája	2000	8	7	0.5	0.5	—	—	tengeri, búza, lóhermag.
Septér	6000	20	15	1	3	—	1	tengeri, tavaszbuza.
Bánffy-Hunyad	10000	10	7	2	—	1	—	őszi és tavaszi búza, rozs, zab, árpa.
Körösfő	7000	12	9	3	—	—	—	kalászosok, tengeri, kender.
Magyar-Bikal	4800	12	6	—	1.5	4	—	őszi és tav. búza, rozs, tengeri, zab, alakor, tönköly, lencse.
M.-Győr-Monostor	2400	15	9	3	3	—	—	takarmánytermelés, állattenyésztés.
Magyar-Valkó	2000	16	6.5	1.5	4	4	—	tavaszbúza, zab, borsó lencse.
Zsobok	4000	10	4	2	1	—	2	1 kalászosok, tengeri.
Alsó-Szováth	2500	10	4	—	3	—	3	tengeri, búza, rozs, árpa.
Felső-Szováth	3000	6	4	—	1	1	—	tengeri, tavaszbuza, árpa, rozs.
Aranykút	2600	8	5	—	2	1	—	búza, árpa, zab, tengeri.
Berkenyes	1000	4	3	1	—	—	—	tengeri, tavaszbuza, rozs.
Katona	4000	10	7	—	3	—	—	tengeri, tavaszbuza.
Keszű	10000	30	21.5	3	3	1	1	0.5 kalászos gabona, tengeri, állattenyésztés.
M.-Légen	8000	20	14.5	—	3	1	—	0.5 kalászosok, tengeri, kender, répa, burgonya.
Gyeke	6000	16	11.5	—	3	1	1	0.5 " " " " " "
Magyar-Íráta	2000	8	5	—	3	—	—	tengeri, rozs, tavaszbuza.
Magyar-Kályán	4000	7	4	—	2	1	—	tengeri, búza, rozs, árpa.
Mező-Szombattelke	2000	10	9	—	1	—	—	tengeri, tavaszbuza, árpa.
Mező-Szopor	4000	10	6	—	4	—	—	búza, tengeri.
Mocs	2000	10	8	—	—	2	—	tengeri, búza.
Nagy-Sármás	10000	20	13	1	2	2	1	0.5 kalászosok, tengeri, cukorrépa, lóher, kender.
Pusztá-Kamarás	2500	5	5	—	—	—	—	tengeri, tavaszbuza.
Visa	2400	10	7	1	1.5	0.5	—	tengeri, búza, paszuly, zab, burgonya, kender.
Ajton	4000	8	5	—	3	—	—	tengeri, tavaszbuza.
Bodonkút	1600	8	6	1	1	—	—	kalászosok, tengeri.
Bonchida	4000	6	4	1	1	—	—	tengeri, tavaszbuza, kender.
Dezmér	3000	15	10	—	3	2	—	búza, tengeri, zab.
Fejérd	3200	15	11	2	2	—	—	tengeri és tavaszi kalászosok.
Hosszú-Macskás	5000	14	11	—	3	—	—	tengeri, zab, őszi és tavaszi búza.
Kajántó	2000	10	5	—	2	3	—	zab, búza, tengeri.
Kide	10000	16	8	2	2	—	4	búza, tengeri, zab.
Kolozs	4000	15	8	1	5	—	1	kalászosok, tengeri, burgonya, répa.
Kolozs-Borsa	4600	12	7	2	2	1	—	tengeri, tavaszbuza.
Pata	1500	6	4	1	1	—	—	tengeri, kalászosok, kender.
Solyomkő	2400	11	6	1	—	4	—	búza, tengeri, rozs.
Válaszút	3000	10	6	2	2	—	—	tengeri és kalászosok.
Középlak	5000	24	16	—	3	3	2	búza, rozs, tengeri.
Nagy-Almás	5000	15	9	—	3	3	—	tengeri, rozs.
Nagy-Petri	1600	10	6	2	2	—	—	kalászosok, tengeri.
Ördög-Keresztúr	4000	15	8	2	5	—	—	búza, rozs, zab, tengeri.
Dedrád-Széplak	6000	20	15	5	—	—	—	búza, zab, tengeri kender.
Kis-Fülpös	3000	7	6	1	—	—	—	búza, tengeri, zab, lóhermag.
Nagy-Ida	2000	10	4	2	—	2	2	kalászosok tengeri.
Sz.-Ludvég	3000	15	10	2	—	2	1	búza, tengeri, lóhermag.
Tancs	3000	10	7	1	2	—	—	búza, tengeri.
Teke	1000	6	3	1.5	—	—	1.5	kalászosok, tengeri, lóhere, szőlő.
Bács	3000	8	5	1	2	—	—	kalászosok, tengeri.
Daróc	4000	10	2	1	2	3	2	kalászosok, tengeri, kender.
Bogártelke	4000	10	2	1	2	3	2	" " " " " "
Egeres	1600	7	4	1	2	—	—	kalászosok, tengeri. lóher, takarmányrépa.
Inaktelke	3000	10	7	1	2	—	—	rozs, búza, zab, tengeri, kender.
Magyar-Gorbó	2950	15	9	—	3	1.5	1.5	rozs, tengeri, búza, zab.
Mákó	3000	8	4	—	2	—	2	rozs, tengeri, zab, alakor, burgonya.
Szucsák	1400	5	3	1	1	—	—	búza, tengeri rozs, zab, árpa.
Vista	1600	10	5	1	3	—	1	kalászosok, tengeri.

Még egy adat a tuberkulinozás gyakori értékéhez.

„Szélmalom-harc“ című közleményemben rámutattam a tuberkulin nevű diagnostikai szer megbízhatlanságának okára és a gümükórság elleni küzdelemben való értéktelenségére. Ez utóbbit még egy adattal kívánom bizonyítani a következőkben.

is tartottak. Már most ugyanazon évben 22 német vágóhídon ezen dán eredetű marhákat levágván, állatorvosilag megvizsgálták s közöttük 196 darabot általános tuberkulózisban levőnek találtak, jöhetnek azokat a holdingi ojtás alapján nem reagálóknak — tehát egészségeseknek — deklaráltak, hogy az egész 1900. évi dániai importnak 15.2%-je volt tuberkulotikus vagyis tehát minden 1000 gümő-

Igás kocsik kerekerei.

A magyar ember szereti kimélni az ünneplő ruháját, meg a barmát s azért is szép mind a kettő, úgy annyira, hogy az idegenek méltán feltűnik.

Vannak azonban dolgok, a melyeket éppen állataink kimélese szempontjából már emberemlékezet óta hűségesen követ, pedig jól megfontolva, ártanak az állatnak.

A látszat nem mindég egyezik meg a valósággal; pedig ha a magyar gazda igás kocsit vásárol, úgy mindig a látszat után indul s ha erősen, illemesen meg van építve a kocsi, akkor ha ezer közül kell is választania, mindegyiket megkísérli megindítani és bizonyosak lehetünk felőle, hogy a legkönnyebben gördülőt fogja választani, mert így majd a „Csillag“ meg a „Madár“ könnyebben fog húzni!

Pedig ez éppen Magyarországon baj, a hol az utakkal még nagyrészen hadi lábon állunk s egy egy közigazgatási javítással súlyosított országuton, egy pár órai utazást ugyan meg szoktunk emlegetni, kivált kedvezőtlen időjárás alkalmával. Dülülő vagy mezei utakról meg éppen nem is jó beszélni egy-egy vármegyében, mert a gyengébb idegzetű nőt, a ki már járt rajtuk: pusza említésükre is utol éri a háborgó tenger betegsége.

Az ilyen utakra való tekintettel mindenestre jó a könnyű igás kocsi vagy szekér, azonban csupán arra szabad néznünk, hogy

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

annak felépítménye legyen egészen könnyű modorban szerkesztve, a kerekre vonatkozólag azonban nem szabad a könnyűséget zsinórmértékül venni, mert akkor örökre csak keskeny kerekű kocsikat fogunk használni, (miként az nálunk Királyhágón innen s túl valóban áll.)

A keskeny kerék kitűnő a jó és kemény talaju utaknál, sőt még az egészen apró göröngyű uton is, a hol a keskeny abroncs elé kevesebb göröngy kerül, mint a széles elé s így kevesebbet is kell összenyomnia: azonban a mi utaink vagy porosak, vagy homokosak, vagy sárosak, tulnyomó részben s az ilyen uton a keskeny kerék a nehezebb, nem pedig a széles, mert itt már a surlódást kell legyőzni, a mely a kerék oldalára hat az által, hogy az porba, homokba, sárba bele süpped. Már pedig minél keskenyebb a kerék, annál kevésbe süpped s azért a ló egy nehéz hengert sokkal szívesebben huz át a homokon, mint egy keskeny kerekű vadászocsit. Így áll ez a kavicsos uton, meg a tarlón is és oly külső országokban, a hol tulnyomóan puhák az utak, már régen belátták ezt a gazdák és nem barátjai a keskeny keréknek; nálunk is, a ki kísérletet tett szélesebb kerekkel, az már régen belátta azoknak előnyeit bizonyos vidéken, mert az sem helyes kifogás, hogy a szélesebb kerék többbe kerül, mivel sokkal tovább tart s így sokkal kevesebb a javítási költsége is.

Igen előnyös még a szélesebb kerék oly kocsiknál, a melyeknél a rázást akarjuk minél inkább elkerülni, például tejszállító kocsiknál, mert a keskeny kerekű kocsit, rögös vagy köves uton, valamint rossz kövezeten, sokkal jobban ráz, mint a széles kerekű. K.

Szarvasmarhák nyalási ösztöne.

Éppen úgy, mint az unatkozó gyermek vagy ember, a szarvasmarha és egyéb állat is rossz szokásokat vesz fel, a melyeket különösen akkor nehéz belőle kiirtani, ha némi élvezetet nyer a rossz szokás gyakorlása alkalmával.

Pedig ki kell irtani a rossz szokást okvetlenül, akármilyen élvezetet nyújt is az az állatnak, mert legtöbbszörre egészségének rovására megy, úgyannyira, hogy némely állat a rossz szokás élvezetét még a jóllakásnak is eléje szokta helyezni s ennek következtében hiányosan táplálkozik és teljesen lesóványodik és tönkre megy.

Ilyen rossz szokás például a juhoknál a gyapjurágás, midőn tudniillik egymás gyapját csipegetik; de ez nem veszedelmes és igen könnyen lehet rajta segíteni, amennyiben az állatot megnyírjuk, hogy ne találjon magán rágni és csipegetni valót és elkülönítjük mindaddig, míg le nem szokott a nyavalyáról.

Sokkal rosszabb és veszedelmesebb ennél a szarvasmarhák nyalási ösztöne, mely úgy fejlődik ki náluk, akár csak a gyermeknél azon ösztön, hogy mindent a szájába vesz, ami csak keze ügyébe esik.

A szarvasmarhánál ezen ösztön kifejlődéséhez nagyban hozzájárult járulni az unalom, az istállóban való hosszas bekötés alkalmával s abban nyilatkozik meg, hogy szomszédját nyalja az állat és pedig ha engedik, úgy lassanként annyira fájul nála ezen ösztön, hogy képes mindennemű táplálkozásról lemondani, csak nyalni hagyják,

E nyavalya annyiból is veszélyes, hogy az állatok egymást majmolják s egy-két hét alatt annyira elharapóznak az ösztön, hogy az istálló egész marhaállománya egymást nyalja és nem eszik, hanem napról napra soványodik.

Ezért nagyon kell ügyelnünk, ha látjuk, hogy egy marhánk a szomszédját nyalni kezdi s azonnal el kell azt különítenünk, még pedig úgy, hogy vagy egészen külön istállóba helyezük át, vagy pedig úgy kötjük ki, hogy szomszédjához ne férhessen.

Ez az egyedüli orvossága ennek a rossz szokásnak, ha már meg van; azonban megelőzni mindenesetre lehet úgy, hogy nem engedünk annyi időt az állatoknak unalomra az istállóban, hanem ha mindjárt fejő marhaállomány is az, azért naponta eresszük ki, ha csak szórakozásképpen is a friss levegőre.

Van azután egy másik fajtája ennek a nyavalyának, a mely abban nyilatkozik meg, hogy a marha nem a szomszédját, hanem a falat és földet nyalja előszeretettel.

Ilyenkor már nem rossz szokással állunk szemben, hanem meg lehetünk róla győződve, hogy az állat több sőt kíván, mint a mennyit kap s a fal salétromában és a föld szikében keresi annak pótlását.

Ha az ily marhának több sőt nem adunk, akkor a nyalási ösztön egész nyalási dühvé fájul nála, úgy, hogy semmiféle táplálékot nem vesz magához, vagy ha vesz is, abban csak turkál inkább, semmint ennék s lesóványodik és tönkre megy, akár csak az előbbi esetben.

Ez a baj már nehezebben orvosolható, a mennyiben a kezelése sokkal több ideig tart.

Mint mindenféle emberi és állati nyavalyánál, úgy ennél is, nem annyira az ellenszer a legradikálisabb orvosság, hanem a hiánynak a pótlása, a mely az állat szervezetében beállott s azért első sorban is több sőt kell adnunk a betegnek, de nem darabban, a melyet ismét csak nyalni kénytelen, hanem törve korpa között vagy egyéb módon nyújtjuk azt neki. Azonban ne feledjük, hogy e mellett az állatot ezen esetben is okvetlenül el kell különítenünk a többtől, a mely nem azért mert több sőt után sovárog, hanem csupa majmolási ösztönből, okvetlen bele fog esni, rövid idő alatt az előbb említett nyalási nyavalyába, mondhatni mániába.

Legveszedelmesebb és legnehezebben gyógyítható azonban a harmadik neme ennek a betegségnek, a mely már sem rossz szokáson, sem a só után való vágyódáson nem alapszik, hanem hiányos, rossz táplálkozásból, megfűlledt takarmány feletetéséből, a jászolok, az istálló, az alom tisztátalanságából ered; leginkább és legnagyobb mértékben azonban savanyú, rossz széna járul a baj kifejlődéséhez és elmérgesedéséhez.

Ha e nyavalya valamely szarvasmarhát meg lep, akkor nyal az mindenfélét, önmagát, társát, a jászolt, az almot, fát, falat, földet, mert mintegy változatos, pikáns dolgot keres a rossz táplálkozás után, melytől már valószínűleg megcsömörlött s nem eszik, soványodik, elannyira, hogy utóvégre is le kell vágni, mert a pikantéria, melyet utóbb már mindenben feltalál, nem elég az élet fentartására.

Azért jól válogassuk meg réteinket és kaszálóinkat, mert a savanyú szénanemű is csak a rossz, vizenyős rétről származik ha az ily rétnak hasznát akarjuk látni, akkor meg kell okvetlenül javítanunk, a minek egyedüli

módja a drain. a trágyázás és jó fűmagokkal való bevetés. A jó, édes fűmagok vetését két-három éven át kell ismételni, hogy így lassankint teljesen elnyomják a rossz, savanyúbb fajokat.

Mindenesetre őrizkedjünk azonban attól, hogy az ily rétet erősen felszántuk avagy éppen megforgassuk a talaját, mivel a mély barázdák által hasított sebhelyek igen nehezen formak ismét egybe és két-három év alatt, az így megforgatott vizenyős rétet teljesen visszafejlődik és tönkre megy. Elég annak a megjavítására a drain-trágya és a jó fűmag elvetése; így munkánk is csekélyebb és a siker is biztos.

Az így megjavított rétnak szénája oly kitűnő és egészséges takarmányul szolgál, hogy nemcsak az utóbb említett nyalási nyavalyának, hanem egyéb, helytelen táplálkozásból származott állati bajoknak is elejét vehetjük általa.

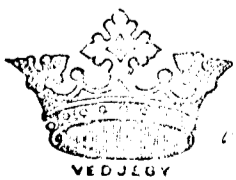
A mi a szarvasmarhák gyógykezelését illeti, ha ezen legveszedelmesebb fajja a nyalási nyavalyának őket meglepi, az abban áll, hogy első sorban is, mint az előbbi két esetben, azonnal elkülönítjük őket az egészséges állománytól, istállójukat, jászolukat megtisztítjuk s mindig friss alomról gondoskodunk számukra; azonkívül kell, hogy a szabadban, jó legelőn legeltessük őket avagy az istállóban száraz, egészséges szénát minél többet, de moslékfélét vagy burgonyát semmit, répát pedig minél kevesebbet nyújtunk nekik eledelül.

Ezenkívül kísérleljük meg, gyengén mézes vizet itatni velük vagy ha ezt inni nem akarják, úgy naponta mintegy másfél liternyit öntsünk a szájukba; továbbá 90 gram konyhasó, 30 gram kalmuszpor és 15 gram krépor vagy 45 gram Glaubersó és 22 gram hamuszirkeverékből készült orvossággal gyógykezeljük, melyből naponta háromszor, egy-egy evőkanálnyit adhatunk be nekik, akár korpában, akár tisztán. Ha azonban látjuk, hogy a gyógykezelésnek hamarosan nincsen eredménye, akkor minden megfontolás nélkül le kell az állatot vágni, mert így legalább husát értékesíthetjük, míg ellenben ha habozunk és várunk, akkor rövid idő alatt csak csont és bőr marad rajta.

Ha valamely marhaállományból egy-két állat e nyavalyába esett, úgy igen szigorú köteleességünknek ismerjük a saját jól megfontolt érdekünkben, hogy az egészségesen maradt állományt is vegyük, legalább is annyiban gyógykezelés alá, miszerint istállójukat és jászolikat kitisztítsuk s gyakorta friss alomról gondoskodjunk számukra, a vizenyős rétről származó szénát pedig ne etessük velük tovább, hanem terítsük ki és igen erősen hagyjuk kiszáradni és kiszellőzni s azután etessük fel a birkákkal, azoknak nem árt meg olyan könnyen.

A nyalás nyavalyája, mint látjuk, már magában is veszélyes, de még veszélyesebbé válhatik, ha nem gyógykezeljük vagy elhanyagoljuk, mert nagyon könnyen megeshetik, hogy abból az állat nagynehezen kigyógyul ugyan, de csontbajok maradnak utána, ami pedig már nem egyszer tette tönkre és hasznavehetetlenné egy-egy gazdának egész ökörcsordáját vagy tejgazdaságát.

A komolyabb nyalási nyavalyák megelőzésére tehát ne mulasztjuk el a baromistállók és jászlok tisztántartását, az alom gyakori felfrissítését, őrizkedjünk a savanyú

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: esontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézőkódások intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

fűnemű vagy megsavanyodott takarmány vagy egyéb anyag feletetésétől s fordítsunk különös gondot arra, hogy barmaink megkapják a megfelelő sóanyagokat, melyek az állatok emésztő szervezetét is teljesen rendben tartják.

Azonban a sónak mesterkélten adagolása sem jó; különösen pedig nem vagyok barátja — ha tört sőt nyujtanak az állatnak, mert nyalni minden állat szeret egyet mást néhánha s ha nyalhatja a kősót, úgy először is annyit nyal belőle, amennyit szervezete megkíván, másodsor pedig ez nyalási vágyát teljesen kielégíti s bármi mást, a min nem találja meg a megszokott sós izz, nem fog megnyalni. Lovak és ökrök számára elég hetenkint egyszer odaadni a sókövet és pedig úgy, hogy egyik állat a másik után nyalhassa; egyéb baromfiak pedig állandóan legyen a jászolában. Kivételt csak a sertés képez, a melynek moslékját kell megszózni.

Kredits Ödön.

A szesz technikai fölhasználása Németországban.

(Báro Malcomes Feromos, miniszteri tanácsos, a m. kir. földművelésügyi miniszter berlini szak-tudósítojának jelentése.)

A szesznek technikai célokra, erő-és hőfejlesztésre való felhasználása a a gáz, kőolaj és szén versenytársává avatása a szeszipart, nevezetesen a mezőgazdasági szesztermelést legközelebbiről érdeklő kérdések közé teszik. Németország — mezőgazdasági nagy részének a szesztermelésre való utaltsága és e legfontosabb mezőgazdasági iparral való összekötöttsége folytán — e téren a kezdeményező, uttörő és vezető; az általa nyújtott példa és felmutatott eredmények már Franciaországot is utánzó cselekvésre buzdították; legujabban pedig Ausztria intező köreinek figyelmét is felkeltette e nagyjelentőségű kérdése.

Az okok, melyek Németországot ezen irányban olyan erőteljes tevékenység kifejtésére indították, kiterjedt mezőgazdasági szesziparában és ennek folyton emelkedő termelésében, különösen fő nyersanyagának: a buronytermelés óriási emelkedésében keresendők; az elért eredmények pedig ezen ipar szervezettségének, valamint a törvényhozás által nyújtott támogatásának és annak az érdeklődésnek, a jóindulatnak köszönhetőek, melyben a mérvadó tényezők, a legfelső helytől kezdve, ezt a kiváló közgazdasági fontossággal bíró kérdést részesítik.

A szóban levő tárgy kellő áttekinthetése szükségessé teszi mindenki előtt Németország szeszipara terjedelmének és természetének, valamint a szesztechnikai felhasználása iránti mozgalom előzményeinek és keletkezésének rövid vázlatos ismertetését.

A szeszipar ez időszerenti nagyságát és jellegét az 1900/1. évi termelési időszakra vonatkozó alábbi adatok mutatják:

Létező szeszfőzdek jellege	Termelt szesz összes mennyisége hektoliter	Termelt szesz ebből kontingens szesz	
		száma	hektoliter
a) mezőgazdasági: burgonyát dolgozó	5,796 3,296,705	1,754,032	
gabonát dolgozó	6,164 249,376	142,504	
b) ipari: burgonyát dolgozó	61 6,075	4,595	

gabonát dolgozó melasse-t dolgozó	884 364,273	154,463	
egyéb anyagokat dolgozó	27 86,797	79,892	
c) nem lisztes anyagokat (bort, sör-gyárhulladékot, törkölyt, gyümölcsöt stb.) feldolgozó: ipari természetel bíró üzem	227 10,254	7,152	
kis üst	61,442 40,561	—	
összesen	74,840 4,051,860	2,143,200	

Ezek a számadatok képét adják Németország szeszipara közgazdasági jelentőségének s igazolják egyúttal azt is, hogy ezen ipar joggal nevezhető mezőgazdaságinak, miután az összes termelt szesz mennyiség mintegy 88%-át, a nyers anyagot termelő s a moslékot és trágyát felhasználó gazdasággal kapcsolatos mezőgazdasági szeszfőzdek, még pedig túlnyomó nagy részében burgonyából, vagyis abból a terményből állítják elő, mely termény kiterjedt művelése nélkül különösen az északnémet mezőgazdaság el sem képzelhető s melynek megfelelő értékesítése annak egyik életfeltételét képezi. Ha pedig még figyelembe vesszük, hogy a kontingens-szesz mennyiségével felérő-exkontingens 90%-a ezekből a szeszfőzdekből kerül ki, akkor megérthető lesz a mezőgazdaságnak azon erőfeszítése, mely a szesz számára új fogyasztási piacot törekszik megteremteni.

Jelenlegi terjedelméhez hasonló nagyságát és virágzásának tetőpontját a múltban a szesztermelés az 1880-as évek elején ért volt el, mikor a gabonaáraknak az 1870-es évek végén bekövetkezett erős hanyatlása folytán sok gazdaság üzemét iparosítani igyekezett s a szesztermelés rohamosan négy millió hektoliterre emelkedett, a kivitel pedig annak egy negyedrészt tette ki.

De a nagy és folyton szaporodó szeszterménységek, az ár csökkentése nélkül, tartósan elhelyezhetőek nem voltak. Oroszországnak, valamint Ausztriának és Magyarországnak a világpiacon, kiviteli praemiumok által támogatott, élénk versenye következtében, a szesz kivitel is lényegesen aláhanyatlott. Az 1885. évben a cukorpiacon beállott válság folytán, a répatermelés időleges megszorítása s ennek burgonyával való helyettesítése által előidézett burgonyatúltermelés még súlyosbította a helyzetet. Ezekhez járult az 1887-ik évi új szeszadótörvény, mely — a birodalom nagy pénzügyi szükséglete miatt — a szesz feletti magas adóval terhelte s miután ennek következtében a kivitel lényegesen csökkenése mellett még a belfogyasztás is egy harmaddal alább szállott, a szesz ára pedig az új törvény előtti ötven márkás árról 1888-ban 33-80 márkára esett, az egész iparválság elé jutott.

Hogy ezen válság még sem lett általános és végzetes s hogy a szeszfőzdek az ivási célra még szükségelt pálinkamennyiség körüli, egymás elleni harcukban el nem buktak, az új törvény kontingentálási rendszerén és az adófokozaton alapult, mely szerint a kontingens-szesz ötven márkás és az ex-kontingens hetven márkás adótétele közötti különbözet a termelt szesz legalább egy részének viszonylag magasabb árt biztosított.

A törvénynek megvolt tehát a célzott hatása. Az állam részére egy bőséges bevételi forrást teremtett, s a termelés korlátozása mellett a szeszfőzdek további fennállást lehetővé tette. De együtt járt ezzel a szesztermelés hanyatlása is, mely már az 1888/89. évi termelési idényben négy millióról 2-7 millió hektoliterre és egyúttal a pálinka fogyasztása is három millióról 2-2 millió hektoliterre esett; az árak pedig az 1894 ik évben legalacsonyabb állásukra, 31-46 márkára szálltak alá.

Leghátrányosabb következményét azonban a törvény a szeszipar fellendülése kapcsán kifejlődött helyes gazdasági alakulásra gyakorolt káros befolyása által éreztette. A törvény hatása alatt beállott üzemredukció mezőgazdasági szeszfőzdekben következett be, úgy, hogy a feldolgozás alá került volt 27 millió métermázs burgonyamennyiség majdnem 16 millió mázsára apadt a nélkül, hogy a szeszpiacra nyomásztólag ható túltermelést megszüntette volna. A szesztermelésre berendezkedett jószágok, gazdasági üzemük akadálytalan folytathatása végett és mivel bő esztendőkkben termésüket másképpen nem is értékesíthették, kényszerítve voltak ugyanis többnyire egész burgonyatermésük szeszszé való feldolgozására. Ezen kívül a burgonya termelésére utalt talajjal bíró gazdaságban még mindig új szeszfőzdek keletkeztek, a mi folytonosan ismét csak túltermelésre vezetett.

Mindezeknél fogva egyáltalán nem volt kilátás arra, hogy a szeszipar ismét egészséges viszonyok közé jusson. Ebben a szomorú helyzetben csupán egy jelenség nyújtott a javulásra reményt és ez a jelenséget a szesz technikai célokra való felhasználásának fokozatos emelkedése képezte.

Csakhamar gyökeret is vert az a meggyőződés, hogy a szesz ezen új felhasználási módja képezi az alapot, melyen a szesztermelés jövője nyugszik. A megnyíló ezen új piac fogyasztóképesége majdnem kiszámíthatatlan és az e téren már eddig tett haladás olyan kilátásokkal kecsegtet, melyeknek az eddig jellemzően csak az emberi élvezetre szánt pálinka termelésére korlátozott szeszipar soha sem számíthatott. A fejlődés, természetesen, csak fokozatos lehet és a szesz felhasználó technika fejlődésével tarthat csak lépést; azonban a szesznek gyakorlati gazdasági célokra való használhatósága nem kétséges többé s ma már előre látható az idő, mikor a szesz nem lesz már az emberiség fizikai és erkölcsi erjét megrontó iszákosság forrása, hanem a gazdasági élet hasznos anyaga, mely világhosszút és erőt szolgáltat.

A szeszipar szorongatott helyzetéből való kibontakozására kínálkozó ezt a lehetőséget a német törvényhozás elősegíteni sietett az által, hogy már az 1895 ik évben a szeszadótörvény módosításával egy új adónemet, a progreszív termelési adót (Brennsteuer) hozta be a célból, hogy annak jövedelméből a denaturálásra és kivitelre kerülő szesz megfelelő adópraemiumban részesíthesse. Ebből a 4-5 millió márkát kitevő évi bevételből a denaturált szesz hektoliterje a legutóbbi időben 4.50 márká jutalomban részesült, míg a kiviteli praemium 6 márkában szabott meg.

Ezen állami intézkedés a kivitelre csak annyiban volt hatással, hogy annak további rohamos hanyatlását feltartani volt képes; a

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József bútorgyáros

cs. és kir. udvari szállító
kártyos és díszítő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.
(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédlő, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legogyszerűbbtől a legdíszesebb kivittelg.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigoruan stilszerű kivitelben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

vegyészeti ipar által szükségelt szeszmenyi- ségre gyakorolt befolyása is csak igen szerény mérvben nyilvánult; annál nagyobb lendületet vett azonban a szesz technikai és háztartási célokra való felhasználása, mely hatást nagyon természetesen, kiválóan a szesznek az 1887. évi törvényhozás folytán bekövetkezett s az adópraemium által most még inkább elősegített olcsósága idézte elő.

Ezek voltak a röviden vázolt előzmények, melyek a szesz technikai felhasználásának kérdését napirendre hozták, s melyek az ennek érdekében kifejlődött mozgalmat előkészítették.

Miután a helyzet idáig fejlődött és annak alakulásából kitűnt, hogy egyrészt a szesznek a mezőgazdaság érdeke által követelt nagyobb mennyiségben való termelése egyedül csak akkor lesz lehetséges, ha az a világítás és erőfejlesztés szolgálatába szegődik, s hogy másrészt viszont ez az új fogyasztási piac csak úgy nyerhető meg és állandósítható, ha annak a szesz versenyképes olcsó szilárd ár mellett fog rendelkezésre állani, a törekvés a technikai szesz minél olcsóbbá tételére irányult; de miként lett volna az általános árdepresszió előidézése nélkül elérhető, mikor a kereskedelem idegessége a szeszpiacon folytonos folytonos árhullámzásokat idézett elő?

Ez a körülmény és a folyton lappangó válság az érdekelt szeszőzde vállalkozókat egyesülésre, a szesz értékesítés szövetkezeti szervezésére ösztönözte. Lényegesen előmozdította ezt a törekvést, hogy a szeszfinomító gyárak egyesületé alakultak, s miután a termelő a szeszt nem adhatta el közvetlenül a fogyasztónak, hanem kénytelen volt azt a nagy tökével dolgozó s így az ár megállapításánál nagyobb befolyással bíró szeszkereskedőknek, illetve szeszfinomítógyáraknak átengedni, a szeszőzdek is most már csak szövetkezés útján segíthettek magukon, ha nem akarták, hogy az egyesült finomítók önkényesen szabják meg nekik a szesz árát.

Több hiu kísérlet és tizenhárom évi fáradozás után a szeszőzdevállalkozók végre 1899-ben megalakították a „szeszértékesítő szövetkezetet“ (Eerwerthungsverband Deutscher Spiritus-Fabrikanten), mely ma alighanem a legnagyobb és legjelentékenyebb gazdaszövetkezetek egyike.

A szeszipar két fő érdekcsoportja: a szeszfinomítók és a szesztermelők ekként képviselői szervezetet nyervén, e két testület — annak érett megfontolása után, hogy a szembezállás célra nem vezethet — egymással megegyezésre jutott és az ellentétes érdekek megegyeztetéséül egy szerződésben állapodott meg, mely a két érdekcsoportot a „szeszértékesítő központ“-ban (Centrale für Spiritusverwerthung) egyesítette.

Ezen nagyszabású vállalat létrehozása korszakot alkotó jelentőséggel bír a német szeszipar s jelesen a szesz technikai célokra való felhasználásának fejlődésére nézve. A nyers és finomított szesz közös értékesítése módot nyújt egy átlagár biztosítására, mint-hogy az eladást eszközölő „központ“ az össztermelés legnagyobb része fölött rendelkezik, ami lehetővé teszi azt is, hogy a jelentkező felesleg, megfelelő árengedménnyel, a külföldön helyezhető el anélkül, hogy ez által a belföldi árulértéktelenítették. Ugy szintén módjában áll ezen körülmények kereskedelmi vezetéssel bíró hatalmas szervezetnek, hogy a szeszt felhasználó technikai fejlődést jelentő anyagi támogatással élénkítse és arról gondoskodik, hogy e célra a szesz olcsó, állandó ár mellett kerüljön forgalomba.

Terjedelmes feladat lenne ennek az ügyesen megismerkedett, a maga nemében mintaszerűnek mondható, részleteiben azonban mégis felette komplikált szervezetnek kimerítő ismeretése; miért ez alkalommal csak nagy vonásokban rajzolható meg annak képe.

A szesztermelők értékesítő szövetkezete egy határozott jogi forma nélküli, csupán kép-

viseleti feladattal bíró kötelék, melynek tagja lehet a Német Birodalom bármely szeszőzde vállalkozója. A tagsági jogosultság írásbeli belépési nyilatkozat alapján szerzhető meg, melylyel kapcsolatban a vezetőség felhatalmazandó, hogy a szeszfinomítók egyesületével a szesz értékesítésére nézve szerződést köthessen, illetőleg, hogy a létrejött szerződéshez hozzájáruljon és azt kötelezőnek ismerje el. A szövetkezet tizenegy, földrajzilag kikerekített osztályra oszlik, melyek szesztermelésünk arányában választják a mintegy száz tagból álló vezetőséget s ez alakítja kebeléből a hét tagú választmányt (Brennerausschuss).

Ez a választmány és a szeszfinomítók egyesületének felügyelő bizottsága képezik a röviden „Spiritus-Centrale“-nek nevezett „szeszértékesítő központ“ intéző közegét, mely igazgatók segítségével vezeti az egész vállalatot és végrehajtja a szerződést intézkedéseit; ez állapítja meg a szesz árát és a termelők által beszolgáltatott nyers szesz szállításakor teljesítendő részfizetés nagyságát.

A létrejött szerződés szerint a szesztermelők értékesítő szövetkezetének tagjai kötelezik magukat, hogy az 1899. évi szeptember hó 15-től 1908-ig a szeszőzdekben termelt összes nyers szeszt a Spiritus Centrale által értékesítik. A szövetkezet minden egyes tagja 1908. évi február hó 1-én kötelezheti magát további öt évre, vagy kiléphet s a tagsági kötelezettség így hosszabbítható meg azontúl is 5-5 évenként.

A szeszértékesítő központ az összesség számlájára gyakorolja kizárólag a szeszfinomítást és eladást, teljesíti az adófizetést, a szesz szállítását és tűzkár elleni biztosítását. Az egyesült szeszfinomítók a finomításért és eladásért az elért ár arányában álló jutalékban részesülnek, mely jutalék az általános denaturáló szerrel denaturált szesz után ennek fogyasztása arányban is emelkedik egy bizonyos határig.

(Folytatjuk.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Új komlótelepek.** Gyakran hallunk panaszt a komlótermelőktől, hogy újonnan telepített komlóskertjeik, a legnagyobb gondozás dacára sem sikerülnek úgy, mint miként azt remélték és fáradozásuk nyomán megérdemelték volna, bár sem rossz időjárás, sem élelősdiék az ültetvényt, fejlődésében nem háborgatták.

Nem is ott keresendő ilyenkor a hiba, hanem a legtöbb esetben, a gyatra, gyenge bujtásokra vezethető vissza.

A kubicos emberből nem lehet márhólnapra egyetemi professzor, sőt leszármazottjai is többnyire csak kubicokká lesznek s így a gyenge, csenevész anyató a komlónál, nem adhat eléggé erős egészséges bujtásokat az új telepítvény számára; hanem meg kell azokat alaposan válogatnunk, mert csakis jó és egészséges bujtásból fejlődhetik szép növény.

E célra már mindig július augusztusban, a midőn szüret előtt a legszebb fejlődésében áll a komlóskert, kell végig vizsgálnunk az összes ültetvényeket s apró karókkal vagy egyébként megjelölni a legszebb és legdusabb példányokat, különös tekintettel termőképeségükre és csak ezekről szabad tavasszal a bujtásokat szednie, ha szép telepítvényt akar.

Hiszen tudjuk, hogy így áll ez az oltóágakkal és virágbujtásokkal is. Ha egy-egy rózsfánk vagy virágunk tönkrementélenben van s akkor akarjuk a fajt oltás, szemzés vagy bujtásolás útján megmenteni, akkor rendszeresen családás ér bennünket, mert az eredmény csenevész, a melyből ritkán lesz valami. K. Ö.

+ **Hogyan kezelendő az ecetes bor?** A B. I. egy hozzá intézett kérdésre a következő választ adta: Somleges borkő-savas kálium segítségével ecetet borát nem javíthatja; ezen vegyület csak olyan bornál használ, melyben szabad borkővas van, mint amilyen bor nagyon eretlen szőlőből készül. A borához

hozzáadott neutrális borkő-savas kálium bizonyára semmi hatással sem volt bora savtartalmára. Ha bora savtartalmát akarja csökkenteni, pl. 0.2% al, akkor hektoliterenként 133 gramm tiszta szén-savas meszet (calcium carbonicum praecipitatum) adjon apránként a borhoz. A ecetsavat azonban így sem küszöbölhetjük ki a borból, erre nincs is módunk. Azért is csak azon lehetünk ecetesedésre hajló bornál, hogy a bort megóvjuk a tovább ecetesedéstől. Az ecetesedést okozó baktériumokat a borban előlhetjük, ha a bort alkalmas készülékben 75 Celsius-fokra felmelegítjük, vagyis pasteurózzuk. A pasteuróztott bort azután folyton telt hordóban kell tartani. Ha ilyen pasteuróztó-készülék nem állna rendelkezésre, akkor a beteg bort fejtse át gyengén kénezett hordóba és tartsa ezentúl a hordót gondosan telve, mert az ecetesedés csak nem egészen telt hordóban folytatódhatik. k-y.

Háztartás.

A vadhúsokról.

A vadhúsok sokkal táplálóbbak mint a háziállatok húsa, mert több fehérnyét tartalmaznak. Az őz húsa szegény víz és zsírban, azért ha azt akarjuk, hogy porhanyó legyen hosszabb ideig kell bőrében hagyni s ha a lőseb izzadni kezd, vagyis nedvességet választ el, akkor már el kell a húst használni, különben elromlik. A porhanyóssá vált húst még betegek is élvezhetik, mert tápláló és könnyen emészthető. A különös és ingerlő izt az erdei tápláléktól és a folytonos járkáló életmódtól nyeri a vad. Ha azt akarjuk, hogy az őz tápláló erejét megtartsa, lehetőleg keveset mossuk.

Mennél előrehaladotabb a téli idény annál nagyobb a vadnak a bőre, azért a nyúzásnál lehetőleg ügyeljünk, hogy épségben maradjon. A nyúzást következőképen végezzük: a vadat hátsó lábainál fogva felakasztjuk és mindjárt a hasát hasítjuk fel, hogy a belsőrészeket kivegyűk. Máj, tüdő és sziv elhasználódik, a többi kidobjuk. Ezután felmetszük a bőrt a hátsólábak belsején a farktól a térdhajlásig, késsel vagy kézzel lefejtjük már most a combról, lehúzzuk a farkat, leválasztjuk a bőrt a hasmetszésnél és a hátán át lehúzzuk. Az első lábakat térdben és a füleket levágjuk, és most már teljesen le lehet a bőrt nyúzni. Az első lábak fej, nyak, gerincvége, a has-lebnyek eltávolítattnak. Most már kimossuk jól a nyulat. Az őz és nagyobb vadaknál a combot le- veszszük a gerinctől.

Hogy a nyúl fiatal-e könnyen meglehet állapítani. Ha tüle beszakad és bordáit be lehet ropogtatni, akkor nyugodtan vehetjük, mert még nem vén. Az öreg nyulat még hosszú szakálláról, vörösesbarna bundájáról is meglehet ismerni. A nőstény nyúl húsa jobb mint a hímé.

Ha már a nyulat megmostuk, kékes hártáitól megtisztítottuk és besóztuk, akkor pácba teszszük, melyet következő módon készítünk: ecet, víz, vöröshagyma, zöldség karikára vágva és egész bors, fél óráig lesz forralva és így forróan a nyúlra öntve. Ebben marad két napig a nyúl, hogy porhanyó legyen. Sütés előtt a térdinakat átvágjuk, hogy jobban belehessen a sütőplébbe igazítani, a a gerincet és a combokat csinosan megtűzdeljük nyers, fehér szalonnával s miután forró zsírral leöntöttük. 1¹/₂ óráig sütjük miközben gyakran megöntözzük saját levével. A mártáshoz tejfölt keverünk.

A nyulból pástétomot könnyen készíthetünk magunk is következő képen: A gerincről levesszük a húst és sózott és borsozott szalonna szeletekkel megtűzdelve, csiperke gombával, bőséges zsirban puhára pároljuk. A combhúst az inaktól megtisztítjuk és ugyanannyi szalonnával, 6 darab szardellával és egy puhára főtt hagymával együtt, háromszor megőröljük. Ezt azután 100 gramm habosra vert vajjal, törött borssal pástétom fűszerrel és párolt hús levével össze keverjük. A csiperke gomba helyett, szarvas gombát is tehetünk bele. A pástétom

formát szalonával kirakjuk és az elkészített pástétom anyaggal és a szeletekre vágott gerincdarabokkal felváltva megtöltjük. A formát hideg vízbe teszszük és a forrástól számítva egy óráig főni hagyjuk.
Emma asszony.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvszemle.

Az ember és a kutya. (Védekezés a veszettség ellen.) Irta: *K. Nagy Sándor* pestvidéki kir. törvényszéki bír. Kiadja az Országos Állatvédő Egyesület. 1902. *Grimm Gusztáv* birománya.

A könyv címében benne van az egész tartalom magyarázata. A veszettség elleni védekezés nagy munkájának megkönnyítését célozza a szerző. Ezen céljának elérésére könnyen érthetően, népszerűen tárgyalva viszi az olvasó elé a veszettség elleni védekezésre vonatkozó ismereteket és tudnivalókat.

A mű 15 fejezetre oszlik: első fejezete érdekes adatokat bocsajt előre a kutyák történetéből, azután sorban tárgyalja a kutyák védelmét, szól a hamis és kóborló kutyákról, az ebtartási szabályrendeletekről, a felesleges kutyákról és az ebadóról. A mű többi fejezetében a veszettség mibenlétével foglalkozik: tanácsokat ad a veszettség megelőzésére, rámutat a veszettség idején alkalmazandó óvintézkedésekre, számadatilag érdekes statisztikai táblákban, összeállításokban tünteti fel a veszett kutyák és állatok, továbbá a megmárt emberek számát és végül részletesen ismerteti azt az eljárást, a melylyel az eáltal megmárt ember a veszettség nagy veszedelméből megmenthető.

Különösen kiemelendő nagy érdeme a műnek, hogy a veszettség elleni védekezésre vonatkozó összes törvényes intézkedéseket és miniszteri rendeleteket a szöveg közé illesztve hozzá az illusztris szerző s így a népszerű ismertetés mellett megleli az olvasó mindjárt azt a törvényes alapot is, amely szerint az életben el kell járnia, illetve az állatvédelem szempontjából tudomására juthatnak azok.

Mintegy vörös fonál húzódik keresztül különben az egész műven az a célzat, hogy az emberiséget a kutyákkal való jó bánásmódra tanítsa s így állatvédelmi szempontból ez a kis könyvecske is méltán soraközi *K. Nagy Sándor* egyéb jeles munkái mellett.

A könyv az Országos Állatvédő Egyesület hivatalos helyiségében: Budapest VIII. ker. Nefelejts-utca 14. sz. kapható. Ára 30 fillér. Ügybarátok, intézetek, testületek kik nagyobb mennyiségben (50–100 példány) megvásárolni kívánják, árengedményben részesülnek.
Jaskó Géza.

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.

Az E. G. E. f. hó 15-én rendkívüli igazgató-választmányi ülést tartott.

Az ülésen elnökölt: *Cs. Szabó* József egyl. elnök, előadott: *Tokaji* László titkár, jegyzett: *Eber* Ernő s. titkár. *Jelen voltak:* Br. Bánffy Ernő alelnök, gr. Béli Ákos, Benkó Mihály, br. Mannsberg Sándor, Szereday Aladár, dr. Györffy Gyula, Jakab László, Szász István, Molnár Sándor jogtanácsos, Matskásy Pál, Gaál Elek, Nagy Dezső, Gyárfás Benedek, Lészai Ferenc, br. P. Horváth Kálmán, Réti János és Bocsány László pénztárnok.

1. Előadó *titkár*, hivatkozással a megelőző ülés határozatára, valamint az egylet alapszabályai 3. §-ának c) és h) pontjaira, a saját, valamint Fodor Ferenc és Márton Ignác nevében a következő írásbeli beadványt olvassa fel:

„Az Erdélyi Gazdasági Egylet Tekintetes Igazgató-Választmányának Helyben.

Tekintettel arra, hogy hazarészünkben a gazdaközönség — összes szükségleteinek be-

szerezésében és produktumainak értékesítésében — még ma is majdnem teljesen a mozgó és gyakran megbízhatatlan közvetítő kereskedelemre van szorítva és tekintettel arra, hogy egy szövetkezeti alapon szervezendő ily célú intézmény alakítása a legközelebbi multban — részvét hiánya miatt — az Erdélyi Gazdasági Egylet által kivihető nem volt, egy az összes mezőgazdasági termények értékesítését és szükségletek beszerzését támogató és közvetítő intézménynek más alapon való szervezése közszükségletet pótló törekvésnek mutatkozik.

Alólirottak — az Erd. Gazd. Egylet védnöksége alatt, tehát erkölcsi támogatása mellett — egy ilyen célú és jellegű intézmény létesítését tűzvévén ki célul, annak tervét és szervezetét a következőkben terjesztjük a Tek. Igazgató-választmány elé:

1. Az intézmény címe: „Erdélyi Kereskedelmi Társaság.”

2. Székhelye: Kolozsvár.

3. Jellege: Közkereseti társaság, bejegyzett céggel és rendes lebélyezett könyvvezetéssel.

4. Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési, eladási ügylet alkalmával, evégből:

a) Elvállal gazdáktól jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, vagy anyag beszerzésére.

b) Erejéhez és fejlődéséhez képest új termelési ágak produktumait is működési körébe vonja.

c) Kisebb gazdasági mellékágak terményeinek kollektív értékesítésével is foglalkozik.

d) Birtokeladás, jelzálog, biztosítás és más birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékoztul. közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

5. Eladást, vagy vételt csak határozott utasításra eszközöl.

6. Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseikért, semmi munkadíjat fel nem számít.

7. A társaság, az eredeti beszerzési források és vevők útján befolyó azon százalékdíjakból, melyeket jelenleg a közvetítő kiskereskedelem élve, egy részt — minden üzletkötésnél — gazdafielinek enged át. Az át nem adott részből költségeit fedezi.

8. A társaság minden évi tiszta jövedelmének 5%-át az Erd. Gazd. Egylet és Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület nyugdíj alapjai javára egyenlő arányban leköti.

9. A társaság ezzel szemben az Erd. Gazd. Egylettől a védnöki cím megadását, mint erkölcsi támogatást kéri.

Az ezzel szemben megkívánható ellenőrzésre az E. G. E. részéről egy 3 tagú bizottság kiküldését kéri, melynek a társaság minden könyvébe és egész ügykezelésébe mindenkor teljes betekintési jogot biztosít.

Szereday Aladár, *Gaál* Elek, dr. *Györffy* Gyula, *Benkó* Mihály, elnök és előadó hozzászólásai után ülés egyhangulag elhatározza, hogy az egylet a védnökséget, a beadványban jelzett módok és feltételek szerint elfogadja s az alakuló társasággal a szerződés megkötését elnök és jogtanácsosra bizza.

2. Egyleti elnök régebbi határozat és a változott pénzügyi viszonyok alapján fölhatalmazást kér a választmánytól, hogy az egyleti alaptörvét a szükséges időben és mértékben állami értékpapirokban helyezhesse el. Ülés a fölhatalmazást megadja.

3. Egyleti elnök és többek fölszólalása alapján — ig. vál. határozza, hogy a kolozsvári kataszteri igazgatósághoz átirat intézkedésnek annak megtudása céljából, hogy a kataszteri új munkálatok tervezete ügyében az egyletnek — az igazgató nyilatkozata szerint — küldött megkeresés milyen tartalommal, mikor és kinél kézbesített.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Szeszfőzői tanfolyam gazdatisztek és szeszgyár-tulajdonosok részére. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet 1903. évi január hó 5-től 20-ig szeszfőzői tanfolyam tartatik gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok részére. Ezen tanfolyam célja megismertetni a résztvevőkkel a szeszgyártás elméletét és gyakorlatát, a szeszgyártás terén felmerült újabb vívmányokat, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtását és a moslék értékesítését. A tanfolyamon résztvehet minden gazdatiszt és szeszgyártulajdonos, a ki legkésőbb folyó évi december hó 25-ig a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál ebbeli szándékát levélben bejelenti. A tanfolyam csakis az esetben fog megtartatni, ha legalább is tíz résztvevő jelentkezik. A jelentkezők a tanfolyam megtartása, vagy meg nem tartásáról a jelentkezési határidő leteltével azonnal értekeztetnek. Tandíj 40 korona, laboratoriumi díj 10 korona. Bővebb felvilágosítással szolgál a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága Kelt Budapesten, 1902. évi november hóban. *M. kir. földmívelésügyi miniszter.*

Szeszfőzői tanfolyam szeszgyárvezetők részére. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet 1903-ik évi február hó 1-én veszi kezdetét és április hó 15-ig tart. A tanfolyam célja mezőgazdasági szeszgyárak részére szeszfőzőket gyakorlatilag és elméletileg kiképezni. E tanfolyamra felvétetnek azok, a kik a magyar nyelvben jártasok, írni, olvasni és számolni tudnak és felvételi vizsgával igazolják, hogy a szeszgyártás gyakorlatában kellő jártassággal bírnak. Résztvehetnek továbbá a tanfolyam a m. kir. gazdasági akadémia, a m. kir. gazdasági tanintézetek végzett hallgatói és a m. kir. földmívelés-iskolák végzett tanulói. A tanfolyamra legfeljebb 15 (tizenöt) jelentkező vehető fel, előnyben részesülnek azok, akik gépkezelői szakvizsgát is tettek. A tanfolyam hallgatói a szeszgyárban előforduló összes munkákat végezni kötelesek; kötelesek továbbá a szeszgyártás elméletéből és a szeszadó-törvényről tartott előadásokat szorgalmasan látogatni, a szeszgyártás ellenőrzéséhez szükséges vizsgálati módszerek elsajátítása végett a laboratoriumi munkálatokban résztvenni. A tanfolyam befejezésével a résztvevők gyakorlati és elméleti vizsgát tesznek, a melynek eredményéről bizonyítványt nyernek. Tandíj 44 (Negyvennégy) korona, laboratoriumi díj 10 (tíz) korona. A jelentkezők élelmezésük- és lakásukról sajátmaguk tartoznak gondoskodni. Szóbeli, vagy írásbeli jelentkezéseket 1903. évi január hó 20-ig elfogad a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága, ahol egyúttal bővebb felvilágosítást is lehet nyerni. Kelt Budapesten, 1902. évi november hóban. *M. kir. földmívelésügyi miniszter.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Új gazdasági akadémiai igazgató.** A király a földmívelésügyi miniszter előterjesztésére dr. *Rodiczky* Jenő gazdasági tanintézeti igazgatónak, a m. kir. gyapjuminősítő intézet igazgatójának a *gazdasági akadémiai igazgatói* címet adományozta. Őszintén gratulálunk chez a kitüntetéshez, mely a gazdasági szakoktatás és irodalom terén hosszú időn át teljesített nagy és eredménydús működésnek méltó elismerése.

— **Jubileum.** Harminc munkában eltöltött év az élet minden foglalkozásában nagy idő, még a legkényelmesebb pályákon is megtett férfivá érleli az ifjút, agastyánná gyengíti el a férfit. Harminc év a gazdatiszti pá-

lyán, ennek a pályának örökös fáradaival, izgalmaival, gonljaival, szinte duplán számíthat, mint a háborus évek. Az erdélyi gazdasági kar egyik társának harminc éves szolgálati jubileumát készül megülni. *Sipos Sándor* a Teleki Károly, Ádám és Mihály grófok jószágigazgatója a *jövő hó 8-án* éri meg gazdasági működésének harmincadik évét. Barátai és tisztelői ezt a napot használják föl arra, hogy baráti érzelmüket és tiszteletüket kifejezzék a harminc évi munka embere és az ember harminc évi munkája iránt. *Maros-Vásárhelyt*, a központi szállodában fog lefolyni ez a szép ünnep, melyen hiszszük, hogy nemcsak az egész marosmenti gazdasági kar részéről, hanem hazarészünk minden vidékéről ki fogják fejezni a kartárs iránti szeretetet, a munka iránti becsülést. Itt említjük meg, hogy az *Erdélyi Gazdatiszti Egyesület* éppen ez ünnep alkalmas időpontjára való tekintettel ugyanezen a napon Maros-Vásárhelyt fogja megtartani választmányi ülését is, melyre a meghívók idejében szét fognak küldetni.

— **Székelyföldi állattenyésztési felügyelőség.** A székelység állattenyésztésére kétségtelenül a legüdvösebb hatással lesz az, hogy a földművelésügyi miniszter Csik-, Háromszék-, és Brassó vármegyék területére terjedő hatáskörrel és Sepsz. György székhelyvel a 21. ik állattenyésztési felügyelőséget újonnan szervezte. Folyó évi december 1-től kezdve *Lickl Károly*, eddig Nagy-Szebenben székelő állattenyésztési felügyelő Sepsiszentgyörgyre költözik át és eddigi eredményes működését ezennél a székely állattenyésztés érdekében és javára fogja koncentrálni.

— **A kataszteri új munkálatok.** November 14-én Kolozsmegye székházánál, a birtokosság nagy részvételével, látogatott értekezlet volt, melyen *Makray Domokos* kataszteri igazgató és *Mihály Pál* pénzügyi titkár ismertették a *kataszteri új munkálatok tervezetének* Kolozsmegyét illető részét. Az értekezleten gr. *Béldi Ákos* főispán elnököl.

Makray Domokos kataszteri igazgató előadja, hogy Kolozsmegyében a mezősegi részek aránytalannal kevésbé vannak egyéb részekhez képest földadóval megadóztatva. Ennek okát az képezi, hogy a régi kataszteri munkálatok idején a mezősegi részeket — az akkori közgazdasági viszonyok figyelembevételével — fölülte alantós klasszisba sorozták becsülő-járásnaként, úgy, hogy a mezősegi prima klasszisú szántó sokkal kisebb összegű tiszta jövedelmi fokozatba tartozik, mint más részeken a kevésbé jó, első minőségűek. Ezen az aránytalan megadóztatáson vannak hivatva segíteni az új kataszteri munkálatok, melyek a viszonyok legpontosabb figyelembe vételével, a régi tiszta jövedelmi fokozatokat a becsülő járásokban megváltoztatják olyképen, hogy a földadó arányosabban legyen jövőben kivethető. A munkálatok még csak a kataszteri igazgató javaslatát képezik, melyet a pénzügyminiszter elé fog terjeszteni. Ezek a munkálatok csak azért terjesztetnek a birtokos közönség elé, hogy esetleges észrevételeit megtehesse.

Ezután *Mihály Pál* pénzügyi titkár fölolvassa, hogy a most már egy szabályozási vidéknek tervezett tekei becsülő-járásban, a kolozsvári becsülőjárás I., II., III. osztályozási vidékén, a bánffy-hunyadi becsülőjárás I., II., III. oszt. vidékén, a hidalmási becsülőjárásban mivélési áganként mily tiszta jövedelmi fokozatok tervezetnek.

Az értekezleten a tárgyhöz, az előadókön kívül, hozzá szóltak *Szabó József*, az E. G. E. elnöke, *Gaál Elek*, br. *P. Horváth Kálmán*, *Gyárfás Benedek*.

Az értekezleten gr. *Béldi Ákos* elnökön és a két előadón kívül — jelen voltak: báró *Petrichevich-Horváth Kálmán*, *Szabó József*, br. *Bánffy Ernő*, *Matskássy Pál*, br. *Jósika Gábor*,

Gaál Gyula, *Velits Zoltán*, dr. *L. Hegedüs Árpád*, dr. *Pavlik Sándor*, *Nagy Lajos*, *Ürmössy Jenő*, *Weisz Mór*, *SzereDAY Aladár*, *Benkő József*, *Sikó Lajos*, *Éjszaki Károly*, *Gere László*, *Gaál Elek*, *Pál Gyula*, *Zabulik László*, *Páska Zoltán*, *Hosszú Teophil*, *Gyárfás Benedek*, *Lészay Ferenc*.

— **Hagymatermelés a Marosmentén.** A földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy az apátfalvai erdőgondnoksághoz tartozó és nem föltétlenül erdőtalaju 182.786 holdas birtokot felparcellázza s a környező falvak népének eladja. Ez a terület különösen alkalmas hagymatermelésre, s azt hiszik, hogy e terület a mezőgazdasági üzemnek jutván, nagy tényezője lesz a vidéken a földárak egészséges alakulásának és a népjólétnek.

A szarvasmarha tenyésztés országos emelésére még az 1895. évben egy millió koronával országos alapot létesítettek, a melynek az a rendeltetése, hogy a köztenyésztés a megállapított fajtajú jó apaállatok kiosztása által támogassa. A földművelésügyi miniszter a költségvetés indoklásában meglegedéssel konstatálja, hogy a múlt évben az összes szükségleteket és pedig 3000 tenyészibkát, 1600 kant és 120 kost az ország tenyészeteiből szereztek be és csupán 250 pinzgauai és borzderes fajta bikát kellett a külföldről importálni. — Az országos alap tiszta vagyona az 1901. év végével 1.013,187 kor. volt. Tenyészanyag vásárlásra 1897-ben 44,022 koronát, 1898-ban 44,883 koronát, 1899-ben 362,322 koronát, 1900-ban 298,302 koronát és 1901-ben 167,288 kor. és a folyó 1902. évben 134,000 koronát fordítottak.

— **A telepítési törvényjavaslat.** A telepítésről szóló törvény javaslat tervezete már elkészült a földművelésügyi miniszteriumban és a tervezetet terjedelmes indoklásával együtt egy országos szaktanácskozás elé terjesztik majd megvitatás végett. Úgy a miniszterium, mint az ankét tagjai titokként őrzik a törvénytervezet aktáit, nehogy a törvénytervezet képletei idő előtt nyilvánosságra kerülvén, az elmentéses vélemények esetleg megzavarják a készülő reform végrehajtását. A szaktanácskozást azonnal megtartják, mihelyt az ankét kiszemelt tagjai elkészülnek a tervezet tanulmányozásával. Ez alkalommal megemlítjük, hogy az országos telepítési alap státusa az 1901. év végén 6.206,558 korona értéket képviselt és pedig:

Ingatlanokban 2.531,246 kor., ingóságokban 208.197 kor., követelésekben 2.958,314 kor., pénztári készlet 508,799 korona. A múlt évben telepítési célokra megvásároltatott: gróf *Andrássy Gyula* maros-ludasi birtoka, 2314 hold, 444,601 koronáért. *Ecken Sándor* maros-ludasi birtoka, 1408 hold, 123,759 kor. vételár és 10,300 kor. évjáradékért. báró *Rotentálné* kolozskari birtoka 1009 hold 246,624 koronáért. — A múlt évben vásárolt birtokokkal a telepítési alap kezelésében levő birtokok terjedelme 21,429 hold és pedig *Krassó-Szőrén* és *Temes vármegyékben* 6201 hold, a *Királyhágón* túli vármegyékben 15,428 hold.

A pincemesteri tanfolyam állandósítása. A földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a Budafokon létesített borgazdasági tanfolyamot állandósítja s minthogy e célra csak bérelt pince és tanterem áll rendelkezésre, nem lehetett oly rendezkedést tenni, a mely állandó jellegű és költségesebb lett volna. A miniszter, hogy ezen hiányon segítsen, Budafokon egy nagyobb hegyi pincét vett s a hozzá tartozó telken a tantermet és laboratóriumot épített. A budafoki pincegazdasági tanfolyam egyéves fennállása óta elért eredményrel arra a reményre jogosít, hogy kiindulási pontja lesz a helyes irányu pincegazdaság meghonosításának az országban s épen azért többfajta kurzust fognak ott rendezni kisebb-nagyobb bortermelőknök.

— **A cukorkérdés.** Azokat a tárgyalásokat, melyeket a cukorkérdés szabályozásáról Budapesten megkezdettek, Bécsben folytatták s most már be is fejezték. A tárgyalások eredménye, mint Bécsből jelentik, két fontos cukortörvényjavaslat. Az egyikkel a brüsszeli-

cukor-egyezmény bekikelyezését fogják kérni és ez a javaslat sürgős természetű, mivel a konvenció ratifikálásának tudvalevőleg 1903. évi február hó 1. napjáig meg kell történnie. A másik javaslat az új viszonyok folytán szükségessé vált *adóügyi törvénykezés* megváltoztatásáról fog szólni. Ezt oly módon vélik megoldani, hogy a jövőben a cukortermelést kontingentálni fogják és felosztják a birodalom hét része között. Ehhez a cukortermelés több évi eredményeinek számát fogják alapul venni és a felosztás a két ország tényleges fogyasztásának arányában fog történni. Magyarország ezideig 287.000 métermázsa cukrot Ausztriából kapott, a jövőben ez elesik és *Magyarország belső fogyasztása kizárólag a magyar cukorfinomítók termelvényeiből fedezheti szükségletét.* Ez azonban nem gátolja azt, hogy osztrák cukrot ezután nem adhatnak el Magyarországnak, de ezzel szemben ugyanolyan mennyiségű magyar cukrot kell elhelyezni Ausztriában. E megállapodásokat a magyar cukoripar képviselői már a legutóbbi cukor-kartell tárgyalásnál szóba hozták kívánságaikként, most az osztrák cukorgyárosok kijelentették, hogy a maguk részéről belemennek ilyen megállapodásba. Hogy a két ország külön kontingensből mennyi jut majd az illető országok egyes cukorgyáraiknak, azt csak a jövő évben fogják — külön tervezetben — megállapítani.

— **Osztrák agráriusok riadója.** A mezőgazdaság védelmére alakult *Centralstelle* az összes osztrák gazdasági egyesületekhez, testületekhez és körökhöz fölhívást intézett, melyben többek közt a következőket mondja:

„Az osztrák mezőgazdaság fönnállására döntő kérdések vannak napirenden. A Magyarországgal való kiegyezés parancsolóan kívánja meg az összes politikai és nemzeti pártoknak tömörülését, nehogy gazdasági érdekeinket újból kiszolgáltatassák Magyarországnak. Állattenyésztésünk nem lehet továbbra is védelem nélkül a magyar állatok behozatala által a járványoknak kitéve. A Szerbiával fönnálló úgynevezett határforgalmi kedvezményt egyszerűsíteni kell törölni. Egy darab szarvasmarhát, egy sertést sem szabad jövőre Szerbiából beengedni! Ez óvhatja csak meg állatállományunkat a további ragályozásoktól. A sertésvészirtási törvény meddő dolog mindaddig, míg a szerbiai behozatal nem tiltják el, a magyar behozatal nem szabályozzák. Ugyancsak el kell tiltani a hús, húsaruk és fagyasztott hús, nem fertőtlenített bőrök és mosatlan gyapju be- és keresztülvitelét. Németország védővamos politikája megsemmisítéssel fenyegeti oda való kivitelünket. Egyenlenségben Magyarországgal, egyenlenségben önmagunkkal megkezdzeni a vám- és kereskedelempolitikai harcot: az egyértelmű a biztos vereséggel.”

Lám, a *Centralstelle* az utolsó mondatban okos dolgokat mond: de hogyan lehetne Magyarországnak Ausztriával megegyeznie, mikor olyan lehetetlen kívánságokkal állnak velünk szemben elő, mint amilyeneket a *Centralstelle* is fölállít.

— **A pálinkagyártás megrendszabályozása.** Ujab időben alig főznek már pálinkát s a pálinka elnevezés alatt forgalomba kerülő ital, különösen a sokféle likőr, mind „hideg uton” készül. A burgonyából, kukoricából vagy más gabonából főtt szeszt vízzel higitják, cukorral, illó olajokkal vegyítik, megfestik és áruba bocsátják, mint finom, finomabb vagy legfinomabb valódi pálinkát. Holott ez tulajdonképpen hamisítvány s ami ennél is fontosabb: rendszerint ez mérget is tartalmaz. A dolog hosszabb idő foglalkoztatja már a földművelésügyi miniszteriumot, amely e tárgybán a kérdést teljesen felölelő törvényhozási intézkedésre készül. Amint a szükséges előtanulmányok befejezést nyernek — ami nem sokára várható — a pálinkagyártásnak ezt a módját alaposan meg fogják rendszabályozni.

— **Szövetkezeti gabonaraktárak Bácskában.** Megemlékeztünk nem régiben arról a mozgalomról, amely Bácsmegyében a leg-

utóbbi időben megindult a szövetkezeti gabonaraktárak széleskörű intézményének létesítése ügyében. *Latinovits Géza* orsz. képviselő, ki e fontos közgazdasági kérdés tanulmányozása végett a közelmúltban Németországban és Hollandiában volt. A földművelésügyi miniszterrel és gróf Károlyi Sándorral egyetértőleg már megtette a szükséges intézkedéseket az ügy megvalósítására. Az első szövetkezeti gabonaraktár f. hó 16 án, vasárnap Bács-Almásan fog megalakulni. Ekkor nagy értekezletet tartanak a bácskai közép- és kisbirtokosok. Ezen az értekezleten jelen lesz *Latinovics Géza* orsz. képviselő is. A földművelésügyi miniszter ez új intézmény céljaira nagyobb segínyt engedélyezett, a kereskedelmi miniszter pedig megengedte, hogy a raktár közvetlenül a vasúti indóház mellett építtessék fel.

— **Tejgazdasági iskola Oroszországban.** Az orosz kormány a vajtermelés emelésére Szibériában a tejgazdasági iskolák egész sorozatát szándékozik alapítani. A moszkvai konzulátus jelentése szerint, az első tejgazdasági iskola — tekintettel a rohamosan fejlődő vajtermelésre, Kurgonban állíttatik fel. Az oroszok gazdasági haladásának egy újabb jele a kormánynak a vajtermelés előmozdítása érdekében tett ezen intézkedése.

— **Fejőgép.** A fejőgépet még 1842-ben, Colvins amerikai farmer találta föl. Az d gépe azonban hasznavehetetlennek bizonyult. Egy ideig azután nem beszéltek a fejőgépről, míg nem 1896-ban ismét felszínre kerültek azok. Ez idő óta több fejőgépet szerkesztettek, melyek közül azonban csak a Thistle-féle vált be valahogy. Ez a borju szopását utánozva kiszívja a tőgyből a tejet és pedig oly formán, hogy egy gummival kibélelt eszközt erősítenek a tehen négy csecsére. Ez az eszköz egy egy gummicsőben végződik lent, mely gummicsővek egy gyűjtőedénybe futnak össze. Ebből a gyűjtőedényből a levegőt egy motor által szivattyúzzák. A mily mértékben történik a levegő kiszívatyuzása, oly mértékben gyűlik meg a gyűjtőedényben a tej. A géppel való fejésnek vannak előnyei, de vannak hátrányai is. Előnye: hogy a tehenészetben kevesebb munkás kell, a tej tisztább marad, és hogy az eljárás gyorsabb, mint a kézzel való fejes. Hátránya: hogy a tehenet nem lehet oly teljesen kifejteni.

A „Gazdák Biztosító Szövetkezeté“nek újabb ténylegét jelzi a „Protestáns Egyházi és Iskolai lap“-ban megjelent alábbi hír: Duna-melléki ev. ref. Egyházkerület múlt hó 22-én tartott közgyűlésében nagy érdeklődés mellett került napirendre az egyházkerületi tűzkár biztosításnak már évek óta húzódó kérdése, amelyet mélyreható tanulmányok alapján és nagy részletességgel *Kovács Albert* terjesztett elé, a kiküldött bizottság nevében. A közgyűlés a kiküldött bizottság beható tanulmányai alapján tett ajánlat figyelembe vételével alhatározta, hogy az egyházkerület egyházi és iskolai épületeit a „Gazdák Biztosító Szövetkezeté“nél biztosítja és az erre vonatkozó benyújtott szabályrendelet-tervezetet letette a közgyűlés véleményezés végett az egyházmegyékhez azzal az utasítással, hogy addig is, a míg a szabályrendelet érvényessé lenne, az egyházak ne kössenek hosszabb időre szóló biztosítást, vagy ha kötnek is, azt a „Gazdák Biztosító Szövetkezeté“nél kössék.

Erdélyrészi piaci ár- és terméstudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az állandó kiállítás igazgatósága)

Az idei lóhermag üzlet, a mely a gazdáknak egyes spekulánsok által keltett túlvértes igényei miatt addig nehezen mozgott, sőt a külföld is a magas árak mellett már-már teljesen lemondott az erdélyi mag vételéről. e héten a gazdák előzőekben magatartása mellett kezdett élénkebb alakot ölteni s az árak minőség szerint 50, egész 60 frtig állapodtak meg. Ilyen árak mellett meglehetősen kötések is jöttek már létre.

Zilah, (nov. 15.) Gabonaárak: buza I. a. q. 15 kor. 20 fillér, rozs q. 8 kor. 80 fillér. árpa q. 10 kor. 40 fillér, tengeri I. a. q. 12 korona 20 fillér. Tej, tojás: tehéntej 1 l. 16 fill., tojás 3 darab 20 fillér. Takarmány: széna 1 szekér 20 korona, szalma 1 szekér 5 korona

Segesvár, (nov. 13.) Gabonaárak: buza I. a. lv. 2 kor. 30 fillér., rozs lv. 1 kor 50 fill., zab lv. 90 fill., tengeri I. a 1 kor. 80 fillér. Hüvelyesek és főzelékek árai: fehér paszuly lv. 2 kor 40 fill., borsó lv. 2 kor., burgonya lv. 60 fillér, hagyma 1 koszu 40 fill., káposzta 100 darab 5 kor

Kolozsvár, (nov. 20) Gabonaárak: buza I. a. q. 15 kor., rozs I. a. q. 11 kor. 60 fill., tengeri I. a. q. 13 kor. 60 fill., zab q. 10 korona 20 fillér. Takarmányárak: széna legjobb q. 6 kor. 80 fill., szalma q. 4 kor 60 fillér. Hüvelyesek, főzelékek árai: borsó kg. 33 fillér, leucse kg 46 fillér. paszuly kg. 20 fillér, köles kg 30 fillér, burgonya hl 8 kor 50 fillér. hagyma koszu 22 fillér.

Medgyes, (nov. 20.) Gabonaárak: buza I. a. q. 14 kor. 50 fillér., rozs q. 12 kor. 50 fillér., árpa q. 12 kor., zab q. 10 kor., tengeri I. a. 10 korona 50 fillér. Italok: jó asztali bor uj hl. 70 kor., ó 100 kor., pecsenyé bor uj hl. 100 kor., ó 160 kor., csemege bor uj hl. 160 kor., ó 200 kor., seorópálinka uj hl. 120 kor., ó 160 kor., törköly pálinka uj hl. 100 kor., ó 140 kor., szilva pálinka uj hl. 120 kor., ó 160 korona.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD**

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os Záloglevélcölcönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 4-95 százalék,** nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélcölcönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve **az Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Társzerkesztő:
JAKAB LÁSZLÓ.
Segéd-szerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank erdélyrészi fiókosztálya
Kolozsvárt, Mátyás király-tér 29 sz. (Bánffy-palota.)
Foglalkozik minden bankszakmába vágó műveletekkel:
Elfogad betéteket takarékkönyvecskékre vagy folyó-számlára (Giro-conto.)
Leszámitol váltókat, sorsolt értékpapírokat, nyereseményeket.
Kölcsönt nyújt értékpapírookra.
Folyószámla-hitel engedélyez értékpapír fedezet mellett, mindenkor a pénzpiac viszonyaihoz alkalmazott előnyös kamatot számítva.
Törlesztéses jelzálog kölcsönöket ad: földbirtokra és bérházakra.
Az intézet különös súlyt fektet a következő üzletágakra:
külföldi utalványok (Cheques) eladása és vétele.
Értékpapírok, ércpénzek és külföldi pénznemek vétele és eladása a budapesti tőzsde napi jegyzései szerint.
Tőzsdei megbízások kivitele. Szelvények díjmentes beváltása.
A magy. kir. szab. osztályorsójáték fölárusító helye.
Sorsjegyek ingyen utánnézetnek.
Órzési letétek részére pánczélszobáját nagy költség-gel épített és az abban elhelyezett magánpénztárait. (Safe deposits) a közönség figyelmébe ajánlva, annak megtekintésére tisztelettel meghívja az érdeklődőket.
Üzleti órák 9-12-ig, délután 3-5-ig.

Gazdák Biztosító Szövetkezeté
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.
836
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.
Biztosítéki alap:
Kormány hozzájárulásával . . . . . 400.000— K
Alapítványok . . . . . 1268.080— •
Tartalékok . . . . . 111 053.60 •
Összesen 1,779.133.60 K.
Első évi felesleg 90.349— K.
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál
az igazgatóság.

A gyakorlatban legjobban bevált **benzinmotorok** és **lokomobílok** (a viláhirű **BAECHTOLD és Tsa** svájci (Steckborn-i) gyárából) kaphatók: **Molnár és Pintér** technikai cégnél **BUDAPESTEN, Lipót-körút 7/a.**
Ismerőseinket és rendes vevőinket felkérjük ezen motoroknak működésben való megtekintésére. Érdeklődőknek további felvilágosítással szivesen és azonnal szolgálunk.
Versenyképes áraink szereléssel együtt, vevő állomására szállítva a következők, pl.:
Fekvő motor 10 HP. 5600 korona.
" " 20 HP. 7200 "
" " 40 HP. 11250 "
Lokomobíll 3 HP. 3500 "
" 4 HP. 4200 "
" 6 HP. 5000 "
Ajánlja magát a cég a t. gazdaközönségnek minden a gazdaságban előforduló szükséglet fedezésére szolgáló anyagot, u. m.: gépolaj, égőolaj, kocsikenőcs, gabnazzsák, kazaltakaró, repce és cséplőnyóvák, gép és eke alkatrészek, gépszíjak stb. legolcsóbb árak, pontos és szolid kiszolgálás mellett szállítani. (864)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

KIS HIRDETÉSEK.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiség felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszti állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földműves iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszti állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszti állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

8. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsájtja kívánatra a titkári hivatal.

Okleveles gazdatiszt jeles bizonyítvánnyal 14 évi gyakorlattal kezelőtiszti állást keres, állását elfoglalhatja bármikor, Czim: a kiadóhivatalba I. B. K.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvárt, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Kovácsnak ajánkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Gépész kovács, ki mint ilyen nagyobb uradalomba huzamosabb ideig volt alkalmazva, jó bizonyítványokkal bír, 1903. év január 1-től felvétetik. Megkeresések alamori uradalom intézőség címére Ladámosra küldendők.

Ugyanott felvétetik egy béresgazda is. Megkivántatik irás és olvasás tudása. Kis családos, erélyes, középkorú egyén, ki ilyen alkalmazásba már huzamosabb ideig volt, oláhul tud, előnyben részesül. (962.)

Vinczellér képezdét jó eredménnyel végzett, szőlőművelés, gyümölcskertészet, valamint pincekezelésben teljesen jártas, a magyar és oláh nyelvet bíró nőtlen, józanéletű egyén alkalmazást nyernélam.

Ki is a fenti szakmában több évi praxist tud bigazolni, nemkülömben erdő ültetés és kezelésnél alkalmazást, előnyben részesül. Csakis hiteles iskolai és szolgálati bizonyítványokra reflectálok. Homorod-Hévíz. id. gróf Haller János. (956)

Különlélek.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szallítója és az aranykoronás kereszt birtokosa . . . . .

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete

Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. (815.)

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari

hidmérleg és gépgyár

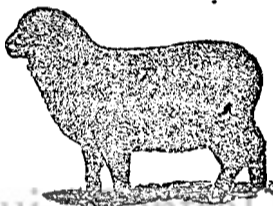
BUDAPEST,

Andrássy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(902.)

16 métermázsa

raczka gyapju jutányosan eladó.

Czim a kiadóban. (1002.)

Eladó birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt

eladó.

Bővebbet a kladóhivatal levéllal tudat. 915.

A 6 napi munkálkodás.

valamint az összes bibliai történetek a világ teremtésétől a mai napig benfoglaltatnak a most megjelent VERSES SZENTIRÁSBAN. Ára — 2176 oldal négy kötetben — 9 K 60 f. Megrendelhető a Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben (Heves megye). — Ugyanaz egy kötetben 10 kor, 40 filléért kapható. (949.)

Eredeti 948.

Rambouillet kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dús vasszűtkben kaphatók:

Gróf Herberstein Alb.

uradalmi igazgatóságánál

STRILEK, Morvaország.

Hantz Sándor könyvkötő.

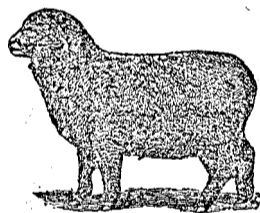
Ezelőtt Hantz György társa

Kolozsvárt,

Mátyás király-tér 9. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izzéssel tartósan és olcsó árért készítik. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A címre kérem vigyázni.

Megvételre kerestetik 200 darab tisztavérű

racka anyabirka.

Czim a kiadóhivatalban. (958)

Eladó

2 db.

Poland Kina tenyészkoca.

Czim G. G. alatt a kiadóban. (1001.)

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kültorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségcsalmitás bérmentve küldetik. (404.)

Jutányosan eladók: Százados marhamérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

Szekér hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló sulylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)

DÉNES MANÓ mérlegműszerész, BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

FISCHER PÉTER és Társa

cs. és kir. udvari szállítók

mű, és kötszer-gyárosok

BUDAPESTEN.

Raktár és gyár: IV. Kossuth Lajos-utca 6.

Ajánlják mindennemű állatorvosi mű- és kötszerrel dúsan felszerelt raktárakat, mely mindenféle újabb szerkezetű sebész, szülészi, bonczani, patkolástani és más állatgyógyászati czélokra szükséges eszközöket tartalmaz.

1902. évi árjegyzéket kívánatra küldünk.

Eszközök javítása és átalakítása is elvállaltatik. (841.)

Vöröslóhere, lucerna, fehérhere, nyulzapuka, baltacim és fűmagvakat

944.

legmagasabb napiáron vásárol

Deutsch Gyula

heromagkiviteli nagykereskedése

Bécs, II. Robertgasse 2.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

„Eladó szőlőoltványok!”

80 ezer darab

I-ső osztályú szokványminőségű riparia portalis alanyra oltott, fajtiszta, gyökeres, fás igen szép **szőlő-oltvány eladó:** Leányka, mézes fehér, fehér burgundi, tramini, ruhländi (Clevuer), piros veltelini, olasz rizling, továbbá fehér és piros chasselas, musc. frontignau, musc. Ottonel, Passatuti és vegyes fajokból, ugyanazon fajokból hazai gyökeres vesszők is kaphatók

László Zsigmond

szőlőoltvány telepén

Dicső-Szent-Mártonban,

(Kis-Küküllőmegye.)

(959.)

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. T.

Iroda: Budapest, V., Balthory-utca 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.

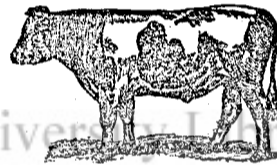
Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 500 első díj!!!

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(5467.)

Simmenthali
üszők

megvételre kerestet-
nek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a ki-
adóhivatalhoz kéretnek.

(1005.)

932. II.

DIÁNA-FÜRDŐ

Kolozsvárt.

Elsőrangú gőz- és kádfürdők, vizgyógyintézet.

A gőzfürdő **urak részére** minden hétfőn, kedden, csütörtökön, szombaton, vasár- és ünnepnapokon reggeli 6 órától 1 óráig, hasonlólag **vasárnap délután 1 órától 5 óráig** leszállított árban 70 fillér.

Gőzfürdő **nők részére** pénteken és szurdán egész napon reggeli 8 órától 5 óráig, szurdán egész napon és pénteken délután leszállított árban 70 fillér.

A kádfürdők reggeli 6 órától este 9 óráig vehetők igénybe.

(961.)